

VAD ÄR FINLANDS BANK?

Innehåll

Finlands Banks mål och uppgifter	3
Historik	4
Ställning och förvaltning	5
Direktionen	6
Personal och organisation	7
Finansinspektionen	7
Finlands Bank i Europeiska centralbankssystemet	8
ECBS organisation	10
Eurosystemets mål, uppgifter och verksamhet	11
Penningpolitik	12
ECB:s penningpolitiska mål	12
Penningpolitiska instrument	14
Växelkurspolitik	15
Valutareserv	15
Finansmarknad	16
Stabilt och välfungerande finansiellt system	16
Betalningssystem	17
Kontantförsörjning	18
Forskning och statistik	19
Informationsverksamhet	20
Internationell samverkan	21
Historiska årtal	22
Ordlista	24
Kontaktinformation	25

Finlands Banks mål och uppgifter

Foto: Peter Mickelsson

Finlands Bank är Finlands *centralbank* och medlem av *Europeiska centralbankssystemet (ECBS)*. Finlands Banks viktigaste mål är att upprätthålla prisstabilitet. Prisstabilitet skapar förutsättningar för ekonomiskt välbefinnande. För att uppnå detta mål deltar Finlands Bank i *Eurosystemets* penningpolitiska beredning, beslutsfattande och informationsgivning och genomför Eurosystemets penningpolitiska operationer i Finland.

Bestämmelser om Finlands Bank och bankens uppgifter och mål ingår i lagen om Finlands Bank. Enligt lagen skall banken också

- sörja för ett väl fungerande betalnings- och övrigt finanssystem samt medverka till att utveckla systemet
- ge ut sedlar och i samverkan med bankerna och andra företag svara för kontantförsörjningen i Finland
- inneha och förvalta valutareserven
- sammanställa och offentliggöra den statistik som behövs för bankens verksamhet.

Finlands Bank bedriver även en omfattande forskning såväl på sin forsknings-

avdelning som vid Forskningsinstitutet för transitionsekonomier. Banken har också förbindelser med många internationella organisationer.

Ekonomisk stabilitet som mål

Genom att sköta sina uppgifter främjar Finlands Bank en stabil ekonomisk omgivning och skapar förutsättningar för ekonomisk tillväxt och sysselsättning. I samma syfte deltar Finlands Bank aktivt i den ekonomisk-politiska debatten både hemma och internationellt.

Finlands Bank är en av de främsta ekonomiska experterna i Finland och ger genom sina ekonomiska analyser ett starkt bidrag till den ekonomisk-politiska debatten. I Europeiska centralbankssystemet är banken en aktiv och konstruktiv medlem och expert på finländsk ekonomi. I Finland är det bankens uppgift att förklara hur Eurosystemets gemensamma penningpolitik påverkar landets ekonomi och vad den innebär för det inhemska beslutsfattandet.

Centralbank

Centralbanken är den myndighet som bedriver penningpolitik och bland annat reglerar penningmängden i ekonomin, marknadsräntorna eller växelkurserna. Ställningen och uppgifterna för centralbankerna är mycket olika i olika länder.

ECBS

Europeiska centralbankssystemet (ECBS) upprättades den 1 juni 1998. ECBS består av ECB och EU-ländernas centralbanker, men i den gemensamma penningpolitiken deltar bara de centralbanker som hör till Eurosystemet. Centralbankerna utanför Eurosystemet deltar i ECBS-samarbetet endast i begränsad omfattning.

Eurosystemet

Eurosystemet består av Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna i euroområdet. Sedan början av 1999 utövar Eurosystemet den gemensamma penningpolitiken i euroområdet.

Historik

Foto: Burskov

Finlands Bank grundades 1811 – över hundra år innan Finland blev självständigt. På bilden: anställda vid bankens huvudkontor 1910.

Finlands Bank är en av världens äldsta centralbanker. När Finland 1809 frigjordes från Sverige och kom under ryskt välde fattades beslut om nyordning av landets penningväsen. Kejsar Alexander I utfärdade 1811 en förordning om att inrätta Wäxel-, Låne- och Depositions-Contoiret i Åbo. Denna landets första bank, som till en början främst fungerade som sedelväxlingskontor, lånekassa och förvaltare av statskassan, blev sedermera Finlands Bank. Till Helsingfors flyttade banken 1819.

Sina egentliga centralbanksuppgifter fick Finlands Bank under andra hälften av 1800-talet, då Finland fått ett eget mynt och affärsbanker hade inrättats i landet. Finlands Bank började förmedla betalningar mellan bankerna och vid behov bevilja bankerna nödkrediter. I bankens reglemente från 1875 fastställs att centralbanken har till uppgift att ”upprätthålla stadga och säkerhet i Finlands penningväsen samt att befordra och underlätta penningomsättningen i landet”. Efter att Finland blivit själv-

ständigt stärktes Finlands Banks ställning som landets centralbank.

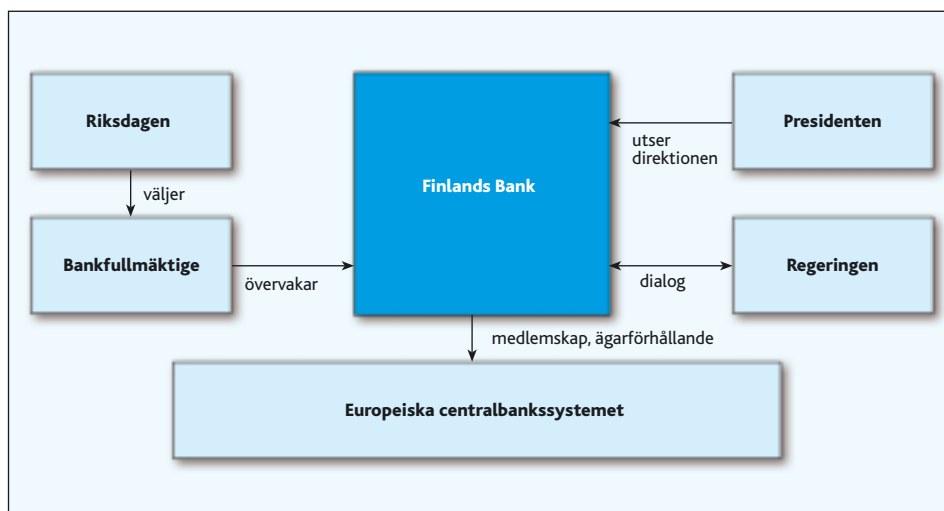
Efter andra världskriget hade Finlands Bank i många decennier vidsträckta befogenheter att reglera landets valuta- och kapitaltransaktioner. I slutet av 1950-talet började regleringen successivt avvecklas för att helt och hållet upphöra i början av 1990-talet.

Finlands Banks viktigaste uppgift var att trygga markens externa värde. Detta mål sökte banken uppnå genom att reglera penningmängden och räntenivån samt markens värde mot andra valutor. Till bankens uppgifter hörde också att främja ett stabilt finansiellt system och en trygg och effektiv kontantförsörjning. Finlands Bank hade ensamrätt att ge ut sedlar och mynt.

Finland blev medlem i EU 1995 efter en folkomröstning. En orsak till att Finland inledde förhandlingar om EU-medlemskap var strävan att stabilisera de ekonomiska förhållandena i landet. Att upprätthålla stabila monetära förhållanden är för ett litet land som Finland lättare om landet hör till ett gemensamt europeiskt ekonomiskt område än om det står utanför.

Införandet av euron 1999 innebar inte någon väsentlig förändring i Finlands Banks traditionella uppgifter. Den största skillnaden är att Finlands Bank numera inte agerar enbart nationellt utan som en del av Eurosystemet.

Ställning och förvaltning

Enligt grundlagen står Finlands Bank under riksdagens garanti och vård. För sin verksamhet är banken ansvarig inför riksdagen och genom riksdagen inför medborgarna.

Bankens förvaltning och verksamhet övervakas av bankfullmäktige, som består av nio ledamöter (i regel riksdagsledamöter) och som utses av riksdagen för riksdagens valperiod. Bankfullmäktige ger årligen till riksdagens ekonomiutskott en berättelse om bankens verksamhet och förvaltning.

Finlands Banks verksamhet finansieras inte med skattemedel utan med avkastningen av bankens verksamhet. Banken får inkomster bland annat från placeringen av valutareserven. Av Finlands Banks vinst skall enligt lagen hälften överföras till staten och hälften avsätts till bankens reservfond. Bankfullmäktige kan besluta att vinsten skall användas på något annat sätt, om detta är motiverat.

När banken utför sina uppgifter inom Eurosystemet handlar banken i överensstämmelse med *Europeiska centralbankens (ECB)* riktlinjer och instruktioner. I övrigt agerar banken självständigt och samarbetar vid behov med regeringen och andra myndigheter i Finland.

Foto: Jaakko Koskentola

ECB
Europeiska centralbanken (ECB) är administrativt centrum för ECBS och Eurosystemet. ECB upprättades den 1 juni 1998 och ägs av de nationella centralbankerna i EU-länderna. ECB har sitt säte i Frankfurt i Tyskland och hade vid slutet av 2003 ca 1 200 anställda.

Direktionen

Finlands Banks direktion den 1 januari 2004: vice ordförande Matti Louekoski, ordförande Matti Vanhala och direktionsmedlemmarna Sinikka Salo och Pentti Hakkarainen.

Foto: Johan Ahlroth

Direktionen har ansvaret för bankens verksamhet. Varje direktionsmedlem ansvarar för vissa avdelningar och enheter enligt den arbetsfördelning som direktionen fastställer.

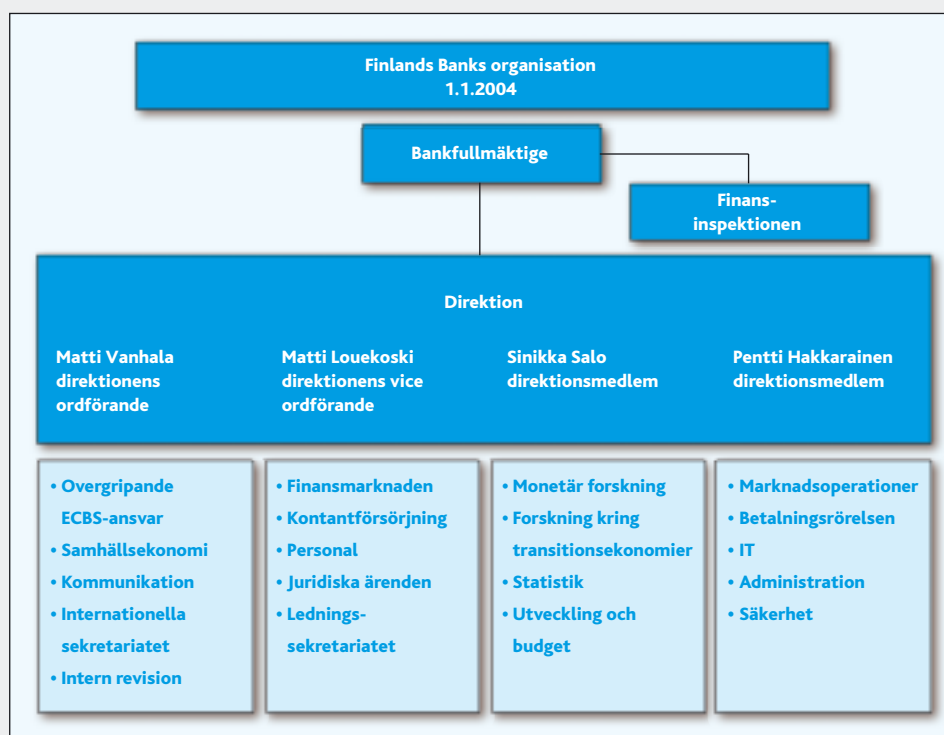
Enligt lagen skall bankens verksamhet organiseras effektivt och ekonomiskt. Direktionen rapporterar regelbundet till bankfullmäktige om genomförandet av den monetära politiken och bankens övriga verksamhet.

Direktionen består av en ordförande, som är chefsdirektör för banken, och högst fem andra medlemmar. Direktionsmedlemmarna utnämns av presidenten på framställning av regeringen. Framställning till

regeringen om tillsättning av en direktionsmedlemstjänst görs av bankfullmäktige. Mandatperioden för chefsdirektören är sju år och för de övriga direktionsmedlemmarna fem år. En och samma person kan utnämnas till direktionsmedlem för högst tre mandatperioder. Men till ordförande i direktionen kan för två mandatperioder utnämnas även en person som tidigare varit medlem av direktionen.

Finlands Banks chefsdirektör är medlem i ECB-rådet, som är det högsta beslutande organet inom Eurosystemet, och i ECB:s allmänna råd, som behandlar frågor som gäller hela Europeiska centralbankssystemet.

Personal och organisation

Vid slutet av 2003 hade Finlands Bank 627 anställda. Antalet anställda har minskat under de senaste åren samtidigt som den relativa andelen expertbefattningar har ökat. Nästan varannan anställd har högskoleexamen. Finlands Bank bereder och genomför euroområdet penningpolitik och bedriver en omfattande ekonomisk forskning. Banken producerar också analyser, prognoser och statistik över den samhällsekonomiska utvecklingen, förvaltar landets valutaserv och handhar administrations- och stabsfunktioner.

En knapp femtedel av de anställda arbetar inom betalningsmedelsförsörjningen. För betalningsmedelsförsörjningen svarar bankens regionkontor i Kuopio, Tammerfors, Uleåborg, Vanda och Åbo.

Bankens organisation är uppdelad i avdelningar och specialenheter. Avdelnings- och enhetscheferna rapporterar till direktionen. De största avdelningarna är ytterligare uppdelade på byråer, vars chefer rapporterar till avdelningscheferna.

Finansinspektionen

Finansinspektionen, som ansvarar för tillsynen av finansmarknaden, verkar vid Finlands Bank som en självständig myndighet. Finansinspektionen skall främja en stabil finansmarknad och bidra till att upprätthålla förtroendet för finansmarknaden och företagen under tillsyn. Vid slutet av 2003 hade Finansinspektionen 138 anställda.

Finlands Bank i Europeiska centralbankssystemet

Europeiska centralbankssystemet den 1 maj 2004

■ Euroområdet, dvs. de länder som infört euron och övergått till etapp tre av EMU: Belgien, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Tyskland och Österrike.

■ EU-länder som inte anslutit sig till euroområdet: Danmark, Storbritannien och Sverige.

■ EU:s och ECBS nya medlemsländer fr.o.m. den 1 maj 2004: Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern. Dessa länder inför euron när deras ekonomier uppfyller villkoren för att anta den gemensamma valutan.

Finlands Bank är en del av Europeiska centralbankssystemet (ECBS), som omfattar centralbankerna i alla EU-länder och Europeiska centralbanken (ECB). De nationella centralbankerna äger ECB,

systemets administrativa centrum med säte i Frankfurt.

Eurosystemet är ECBS kärna som utgörs av de nationella centralbankerna i euroområdet. Euroområdet omfattar de

Foto: Hanna Sjöira

tolv länder som har övergått till etapp tre av Ekonomiska och monetära unionen (*EMU*) och antagit euron som sin valuta. Eurosystemet började bedriva gemensam *penningpolitik* i euroområdet vid början av 1999. Finlands Bank är Eurosystemets finländska del. Banken representerar Finland i Eurosystemet och Eurosystemet i Finland.

Enligt EG-fördraget skall ECBS inte vara beroende av något EU-organ, medlemsländernas regeringar eller andra

offentliga eller privata instanser. Detta innebär att medlemmarna i ECBS inte får begära eller ta emot instruktioner från något utomstående organ. Denna oavhängighet är viktig för att centralbankernas verksamhet och penningpolitiken skall uppfattas som trovärdiga.

ECB rapporterar regelbundet om Eurosystemets verksamhet till Europaparlamentet, Europeiska kommissionen, *Ekofin*rådet och *Europeiska rådet*.

Europeiska centralbanken i Frankfurt.

EMU

Målet för Ekonomiska och monetära unionen (EMU) är att främja det ekonomiska samarbetet mellan EU-länderna och den ekonomiska utvecklingen i dessa länder. EMU, som har genomförts i tre etapper, gick in i sin tredje och sista etapp den 1 januari 1999. Etapp ett (1990–1993) och etapp två (1994–1998) syftade till ekonomisk konvergens mellan EU-länderna, och i etapp tre infördes den gemensamma valutan, euron, i de länder som anslöt sig till euroområdet.

Penningpolitik

Med penningpolitik avses alla de åtgärder som myndigheterna vidtar för att påverka det monetära systemets struktur och funktion. Penningpolitiken syftar till att uppnå allmänna ekonomisk-politiska mål. För det praktiska genomförandet av penningpolitiken svarar centralbankerna genom att reglera penningmängden i ekonomin, marknadsräntorna eller växelkurserna.

Ekofin

EU:s ministerråd i den sammansättning som fattar beslut i ekonomiska och finansiella frågor. I *Ekofin*-mötena deltar EU-ländernas finans- eller ekonomiministrar. Eurogruppen är en informell del av *Ekofin* och består av euroländernas finansministrar. Eurogruppen diskuterar enbart frågor som gäller euroområdet men fattar inga beslut.

Europeiska rådet

Europeiska rådet är namnet på det toppmöte som hålls mellan EU-ländernas stats- och/eller regeringschefer. Rådet har bland annat som uppgift att fastställa allmänna politiska riktlinjer och besluta i frågor som olika EU-organ inte har lyckats lösa.

ECBS organisation

Europeiska centralbankssystemet fr.o.m. den 1 maj 2004.

ECBS kommittéer

- Banktillsynskommittén
- Budgetkommittén
- IT-kommittén
- Kommittén för betalnings- och avvecklingssystem
- Kommittén för extern information
- Kommittén för internationella förbindelser
- Kommittén för internrevision
- Kommittén för marknadsoperationer
- Penningpolitiska kommittén
- Redovisningskommittén
- Rättskommittén
- Sedelkommittén
- Statistikkommittén

Finlands Banks chefdirektör är medlem av Eurosystemets högsta beslutande organ, ECB-rådet. ECB-rådet består av cheferna för de nationella centralbankerna i euroområdet och de sex ledamöterna i ECB:s direktion, sammanlagt 18 personer. Rådet sammanträder i Frankfurt i regel två gånger per månad, och dess viktigaste uppgift är att fatta beslut om penningpolitiken i euroområdet.

ECB:s direktion består av ECB:s ordförande och vice ordförande samt fyra andra ledamöter. Direktionen ansvarar för ECB:s löpande verksamhet enligt ECB-rådets riktlinjer. Med andra ord leder direktionen ECB:s verksamhet i Frankfurt. Den förbereder också ECB-rådets sammanträden och utarbetar beslutsförslag.

ECB:s allmänna råd behandlar frågor som gäller alla EU-länder. Allmänna rådet består av centralbankscheferna från samtliga EU-länder och ECB:s ordförande och vice ordförande. Allmänna rådet sammanträder i regel fyra gånger per år. Rådet deltar i handläggningen och samordningen av ECB:s rådgivande uppgifter och i beredningen av euroområdets utvidgning men inte i beslut som gäller Eurosystemet.

Eurosystemets och ECBS beslut bereds både i de olika nationella centralbankerna och i gemensamma kommittéer som består av experter från alla centralbanker inom ECBS. I behandlingen av frågor som rör euroområdet deltar endast företrädare för Eurosystemet. Kommittéerna är 13 till antalet och de har var sitt specialområde.

Många kommittéer har dessutom permanenta eller tillfälliga arbetsgrupper. Kommittéerna bereder ärenden som direktionen föredrar för ECB-rådet och allmänna rådet. ECB-rådet och allmänna rådet beslutar vilka ärenden som skall genomföras i ECBS. Finlands Bank kan påverka ECBS beslut redan under själva beredningen genom arbetet i kommittéerna och arbetsgrupperna.

Eurosystemets mål, uppgifter och verksamhet

Eurosystemets huvudsakliga mål är att upprätthålla prisstabilitet i euroområdet. Genom inriktningen på prisstabilitet kan Eurosystemets penningpolitik bäst bidra till medborgarnas ekonomiska välfärd.

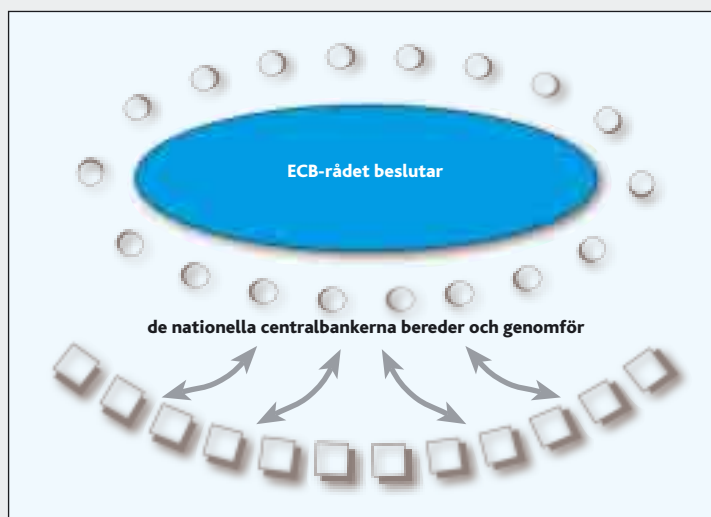
Då det utan att äventyra prisstabilitetsmålet är möjligt stöder Eurosystemet den allmänna ekonomiska politiken inom EU, som bland annat syftar till en väl avvägd utveckling av näringslivet, en hållbar tillväxt som tar hänsyn till miljön och en hög nivå i fråga om sysselsättning och socialt skydd.

Dessa mål söker Eurosystemet uppnå genom att

- utforma och genomföra den gemensamma penningpolitiken
- inneha och förvalta euroländernas valutareserver och vid behov genomföra valutatransaktioner
- främja väl fungerande betalningssystem.

Eurosystemet följer också utvecklingen inom bank- och finanssektorn, avger yttranden i frågor inom sitt behörighetsområde och handhar insamlingen av statistik för penningpolitiska ändamål. ECB-rådet har ensamrätt att tillåta sedelutgivning och rätt att godkänna mängden av de mynt som ges ut av euroländerna.

ECB och de nationella centralbankerna utarbetar tillsammans ekonomiska prognoser som stöd för de penningpolitiska besluten. Finlands Bank är expert på Finlands ekonomi och ger sitt bidrag också

till analysen av euroområdet och världsekonomin.

Besluten fattas i ECB-rådet med enkel majoritet. För alla politiska beslut gäller principen en medlem, en röst. Varje medlem av rådet har således lika stor möjlighet att påverka besluten. Besluten om penningpolitiken i euroområdet bygger på en bedömning av inflationen och den övriga ekonomiska utvecklingen i hela euroområdet. Medlemmarna driver inte nationella frågor utan tillvaratar hela euroområdets intressen.

Trots att besluten fattas centralt i ECB-rådet har beredningen och genomförandet av dem till stor del decentraliserats till de nationella centralbankerna. Exempelvis bereds och genomförs penningpolitiken decentraliserat, och alla banker i Finland anlitar Finlands Bank för sina centralbankstransaktioner.

Eurosystemets beslut fattas centralt i ECB-rådet, men beredningen och genomförandet av besluten har till stor del decentraliserats till de nationella centralbankerna.

Penningpolitik

ECB:s penningpolitiska beslut bygger på en bred analys av det ekonomiska läget i euroområdet. På bilden avdelningen för marknadsoperationer vid Finlands Bank.

Foto: Jussi Aalto

Med penningpolitik avses i vid bemärkelse alla de åtgärder som myndigheterna vidtar för att påverka det monetära systemets struktur och funktion. Penningpolitiken syftar till att uppnå allmänna ekonomisk-politiska mål. För penningpolitikens praktiska genomförande svarar centralbankerna. De reglerar penningmängden, marknadsräntorna eller, beroende på växelkursregim, växelkurserna.

Penningpolitikens viktigaste uppgift har traditionellt varit att upprätthålla ett stabilt penningvärde, dvs. att dämpa *inflationen* och inflationsförväntningarna. Förväntningarna kan effektivast dämpas genom något mätbart penningpolitiskt mål och en klar strategi som redan på förhand talar om för allmänheten vilka ekonomiska indikatorer centralbanken särskilt ger akt på och hur centralbanken tänker nå målet.

Penningpolitiken påverkar ekonomin på många sätt. De penningpolitiska operationerna har effekter på banksystemets likviditet, marknadsräntorna och växelkurserna. Inflationen och inflationsförväntningarna påverkar i sin tur *realräntenivån*, med återverkningar på den totala efterfrågan och det totala utbudet i ekonomin.

ECB:s penningpolitiska mål

Det primära målet för ECB:s penningpolitik är att upprätthålla prisstabilitet i euroområdet. Prisstabilitet har definierats som en årlig ökning under 2 % i det harmoniserade konsumentprisindexet (HIKP) för euroområdet. Prisstabilitet skall upprätthållas på medellång sikt. I sin inriktning på prisstabilitet söker ECB hålla inflationen nära 2 % på medellång sikt. Avsikten är att undvika *deflation*, dvs. allmänt prisfall.

Inflation

Försämring av det reala penningvärdet, dvs. höjning av den allmänna prisnivån.

Realränta

Nominell ränta minus inflation. Vid hög inflation är realräntan avsevärt lägre än den nominella räntan och vid deflation åter högre än den nominella räntan.

Deflation

Allmänt prisfall, motsats till inflation.

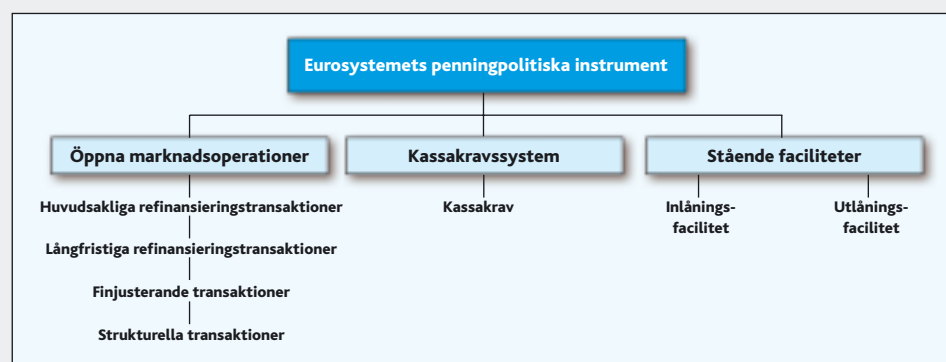
Foto: Jaakko Koskenotola

Inflationsmålet beaktar också möjliga mätfel i euroområdet.

ECB:s penningpolitiska beslut baserar på en bred analys av det ekonomiska läget i euroområdet och på penningmängdens utveckling. Den ekonomiska analysen fokuserar bland annat på pris- och kostnadsindex, löner, växelkurser och olika konjunkturbarometrar. Utifrån dem görs en bedömning av hoten

mot prisstabiliteten på kort och medellång sikt. Den långsiktiga inflationsutvecklingen bedöms också genom analys av penningmängdens utveckling, eftersom det i ett långt perspektiv finns ett klart samband mellan penningmängd och prisutveckling. Ju mer pengar det finns i omlopp i förhållande till ekonomins storlek, desto lättare börjar priserna stiga.

Marknadsräntorna regleras med olika penningpolitiska instrument.

Penningpolitiska instrument

För att kunna upprätthålla prisstabilitet förfogar Eurosystemet över ett antal penningpolitiska instrument. Till de viktigaste hör de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna. Genom att ändra räntan på dem, *styrräntan*, ger Eurosystemet signaler om den penningpolitiska inriktningen. Om inflationen enligt analyserna ser ut att bli alltför hög, kan ECB-rådet höja styrräntorna. Vice versa kan styrräntorna sänkas, om inflationen verkar bli alltför låg.

De penningpolitiska instrumenten används för att styra de korta marknadsräntorna, hantera *likviditet*släget på marknaden och sända signaler om penningpolitikens inriktning. De nationella centralbankerna genomför operationerna samtidigt enligt ECB:s instruktioner.

De huvudsakliga refinansieringstransaktionerna är de viktigaste öppna marknadsoperationerna. De genomförs regelbundet en gång i veckan och tillför banksystemet likviditet genom ett anbuds-förfarande där bankerna erbjuds krediter

med en löptid på en vecka. Räntan på krediterna fastställs genom ett anbuds-förfarande där bankerna meddelar centralbanken det belopp och den ränta de önskar handla med. Vid anbuds-förfarandena används lägsta anbuds-räntan, som är Eurosystemets viktigaste styrränta.

Långfristiga refinansieringstransaktioner genomförs en gång i månaden. Med dem kan kreditinstituten öka sin likviditet genom att från centralbanken ta upp lån med tre månaders löptid vid anbuds-förfaranden med rörlig ränta. Eftersom Eurosystemet vid dessa transaktioner inte avser sända några signaler om penningpolitiken till marknaden har ingen lägsta anbudsränta fastställts för dem.

Eurosystemet kan vid behov också genomföra finjusterande och strukturella transaktioner. Finjusterande transaktioner används för att utjämna oväntade ränte- eller likviditetssvängningar. Genom strukturella transaktioner påverkas bankernas likviditetsposition gentemot Eurosystemet på längre sikt.

Styrränta

Räntor som bestämmer inriktningen på penningpolitiken och styr likviditeten på marknaden och marknadsräntornas utveckling. Styrräntor i Eurosystemet är räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna, räntan på utlåningsfaciliteten och räntan på inlåningsfaciliteten.

Likviditet

Betalningsberedskap.

Inom euroområdet finns också ett kassakravssystem, som innebär att bankerna och övriga kreditinstitut skall hålla en viss del av sina tillgångar på konton i de nationella centralbankerna. Systemet är avsett att reglera kreditinstitutens likviditet och utjämna fluktuationer i de korta marknadsräntorna. På inestående kassakravsmedel betalas en ränta som motsvarar lägsta anbudsräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

Eurosystemets stående faciliteter erbjuder kreditinstituten möjlighet att erhålla kredit från eller deponera medel hos de nationella centralbankerna vid slutet av varje bankdag. Räntan på dessa krediter och insättningar över natten fastställs av ECB-rådet. Räntan på utlåningsfaciliteten utgör ett tak och räntan på inlåningsfaciliteten ett golv för dagslåneräntan. Genom att ändra räntorna på faciliteterna ger ECB signaler om penningpolitikens inriktning och begränsar variationerna i dagslåneräntorna på interbankmarknaden.

Växelkurspolitik

Eurosystemet har inte något växelkursmål. Euron flyter, vilket innebär att kursen bestäms fritt på marknaden. Vid behov kan Eurosystemet dock dämpa kursfluktuationer genom valutainterventioner, dvs. genom att köpa eller sälja euro mot andra valutor. Beslut om eventuella interventioner fattas av ECB-

rådet, och de nationella centralbankerna genomför dem decentraliserat.

Ekofinrådet med EU-ländernas finans- eller ekonomiministrar kan utfärda allmänna växelkurspolitiska riktlinjer för ECB. Riktlinjerna får dock inte inskränka på ECBS oberoende ställning eller strida mot prisstabilitetsmålet.

Valutareserv

Finlands Banks egen valutareserv uppgick vid slutet av 2003 till ca 9,2 miljarder euro. Banken behöver valutareserven både för eventuella ytterligare överföringar till ECB och för sitt deltagande i finansieringen av Internationella valutafonden (IMF), om det är nödvändigt för att upprätthålla stabiliteten i det internationella monetära systemet. Dessutom behöver banken valutareserven som beredskap för undantagsförhållanden.

De nationella centralbankerna i euroområdet överförde vid början av 1999 en del av sina valutareserver till ECB. Totalt överfördes tillgångar för nästan 40 miljarder euro. Finlands Banks andel utgjorde ca 700 miljoner euro. ECB behöver en valutareserv för eventuella valutamarknadsoperationer.

För förvaltningen av den valutareserv som överförts på ECB ansvarar fortfarande de nationella centralbankerna, men ECB beslutar om placeringspolicyn. Hur den egna valutareserven placeras får centralbankerna själva bestämma.

Foto: Jaakko Koskentola

Finansmarknad

På finansmarknaden kanaliseras spar-medel från privatpersoner och företag med överskott till företag och privatpersoner som behöver finansiering. Finansieringen förmedlas via banker och andra kreditinstitut samt direkt på marknaden genom emission av värdepapper. Att det finansiella systemet är effektivt och funktionssäkert är viktigt för hela samhällsekonomin. En effektiv allokering av finansiering och en stabil finansmarknad främjar den ekonomiska utvecklingen och välfärden.

Betalningssystemen är en viktig del av näringslivets och finansmarknadens infrastruktur. De möjliggör en effektiv ekonomisk verksamhet när betalningarna snabbt och säkert överförs från betalare till betalningsmottagare. Systemen för avveckling av värdepappershandeln utgör också en del av finansmarknadens infrastruktur.

Finlands Bank arbetar för att upprätthålla och utveckla stabila, funktionssäkra och effektiva finans- och betalningssystem i Finland. Avsikten är att förebygga eventuella kriser på finansmarknaden och hantera kriser om sådana trots allt uppstår. Centralbankens verktyg för detta ändamål är betalningsoperationer, allmän övervakning och refinansieringstransaktioner samt deltagande i utvecklingen av systemen. Finlands Bank har ett nära samarbete med andra tillsyns- och regleringsmyndigheter.

Stabilt och välfungerande finansiellt system

Centralbankens uppgift enligt lagen att sörja för det finansiella systemets stabilitet, funktionssäkerhet och effektivitet kallas allmän övervakning. Som en del av denna uppgift övervakar Finlands Bank det finansiella systemet som en helhet genom att bevaka och regelbundet analysera läget i och utvecklingen av systemet. Målet är att främja den finansiella stabiliteten utan att behöva ingripa i systemets verksamhet. Finansinspektionen, som är en självständig myndighet vid Finlands Bank, har för sin del som uppgift att utöva tillsyn över risker, kapitaltäckning och verksamhetens laglighet i enskilda institutioner – kreditinstitut, värdepappersföretag och fondbörsen.

Finlands Banks allmänna övervakning omfattar framför allt analys av stabiliteten och effektiviteten i banksektorn och betalnings- och avvecklingssystemen. Instrument för denna uppgift är bland annat allmän övervakning av de olika systemen, operativt deltagande i betalningssystemen och utveckling av krishanteringsmetoder i samverkan med Eurosystemet och andra myndigheter samt samarbete med marknadsaktörerna.

Införandet av euron har integrerat finansmarknaderna i euroområdet och ökat behovet av samverkan mellan EU-ländernas tillsynsmyndigheter.

Samarbetet främjas av flera ECBS- och EU-kommittéer inom bank- och betalningssystemsområdet. Genom dessa kommittéer har ECBS en viktig roll för att främja stabiliteten i euroområdets finansiella system. Också mellan myndigheterna i de nordiska och de baltiska länderna har behovet av samverkan ökat när de finansiella institutionernas verksamhet länderna emellan ökar och utvecklas i snabb takt och systemen sammankopplas.

Betalningssystem

Infrastrukturen på den europeiska finansmarknaden förändras snabbt genom den gemensamma marknaden när nationella system ersätts med effektivare sameuropeiska system. Ett av de viktigaste är *Target*systemet mellan centralbankerna, via vilket euroområdets penningpolitiska transaktioner genomförs. Target sammankopplar EU-ländernas nationella RTGS-system (Real-Time Gross Settlement System, bruttoavvecklingssystem i realtid) och ECB:s betalningssystem.

Nästan alla kreditinstitut i EU-länderna är kopplade till Target antingen via landets centralbank eller via något annat kreditinstitut. Target utvecklades för den gemensamma penningpolitiken. Använt för förmedling av även andra betalningar minskar det avsevärt riskerna i betalningssystemen, då betalningarna på grund av systemets karaktär omedelbart

Foto: Jussi Aalto

är slutliga och oåterkalleliga. Target kan användas för både interbank- och kundbetalningar.

Förutom Target kan finländska banker också anlita ett stort antal andra betalningssystem för förmedling av betalningar till och från utlandet. Men även då avvecklas betalningarna ofta via Target.

Targets finländska del utgörs av BoF-RTGS (Bank of Finland Real-Time Gross Settlement System), som också kallas checkkontosystemet. I Finland kan kontohavarna i BoF-RTGS, i huvudsak banker och andra kreditinstitut, överföra betalningar till varandra och Finlands Bank. Systemet är helt elektroniskt och nästan automatiskt. De betalningar som förmedlas via systemet är oåterkalleliga och därför riskfria för mottagaren. Finlands Bank kan bevilja kontohavarna intradagskredit mot säkerhet för att främja en flexibel betalningsförmedling.

Finländska banker kan förmedla betalningar till alla EU-länder via Target. På bilden: avdelningen för betalningsrörelser vid Finlands Bank.

Target

Target (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) är ett betalningssystem som täcker hela EU och som sammankopplar EU-ländernas nationella realtidssystem för bruttoavveckling av betalningar.

Kontantförsörjning

Finlands Bank svarar för eurosedlarnas kvalitet och äkthet i Finland. På bilden: hologram på 100-eurosedeln.

Foto: Jussi Aalto

Till Finlands Banks myndighetsuppgifter hör att svara för kontantförsörjningen i landet. Med tillstånd från Europeiska centralbanken ger banken ut eurosedlar och euromynt och svarar för eurosedlarnas kvalitet och äkthet. De nationella centralbankerna låter tillsammans trycka den mängd eurosedlar som årligen behövs i Eurosystemet. För framställningen av euromynt svarar åter Ekofinrådet och de nationella myndigheterna, i Finland finansministeriet.

Finlands Bank har till uppgift att i samarbete med bankerna och övriga deltagare i penningförsörjningssystemet i Finland säkerställa en effektiv och säker kontantförsörjning i Finland. Finlands Banks samarbetspartner är förutom bankerna även företag specialiserade på värdehantering och värdetransporter. Värdehanteringsföretagen levererar kontanter till banker, bankautomater, affärer och

andra företag som behöver kontanter och förmedlar inlämnade sedlar och mynt till uppräkningscentralerna och Finlands Banks regionkontor, som finns i Kuopio, Tammerfors, Uleåborg, Vanda och Åbo.

I Finlands Banks regionkontor kontrolleras eurosedlarnas äkthet och kvalitet och slitna och skadade sedlar makuleras. Banken ger ut nya sedlar och mynt efter behov. Vid början av 2004 uppgick antalet sedlar i omlopp till 108,5 miljoner och deras värde till 3,6 miljarder euro. Antalet mynt utgjorde 710 miljoner med ett värde av 286 miljoner euro.

Finlands Bank löser in alla marksedlar och de nyaste mynten i mark och penni till den 29 februari 2012. De silverfärgade 1-marksmynten och 5-marksmynten med isbrytarmotiv löses in fram till den 31 december 2007. Inväxlingen sker i kundkassan vid Finlands Banks huvudkontor i Helsingfors.

Forskning och statistik

Foto: Hanna Saira

Finlands Bank följer, sammanställer statistik över och gör en bred analys av den ekonomiska och finansiella utvecklingen i Finland.

Finlands Bank är ett av de viktigaste centren för ekonomisk forskning i Finland. Bankens forskningsverksamhet är inriktad på områden med anknytning till centralbanksuppgifterna, såsom penningpolitik, makroekonomisk utveckling, finansmarknad och betalningssystem. Samarbetet med medlemmarna i Eurosystemet, andra centralbanker och olika forskningsinstitut är intensivt.

Forskningen syftar till att stödja den penningpolitiska beredningen och hjälpa andra ekonomiska beslutsfattare, forskare och informationsmedier framför allt i Finland att förstå grunderna för och verkningarna av den penningpolitik som förs av Eurosystemet.

Forskningsinstitutet för transitionsökonomier följer och analyserar den ekonomiska utvecklingen i s.k. transitionsekonomier, främst Ryssland och Kina. Verksamheten fokuseras särskilt på den ekonomisk-politiska utvecklingen i dessa länder, analy-

ser av deras monetära ekonomi och bank-system samt deras budgetproblem.

Statistik

Finlands Bank sammanställer dels den Finlandsstatistik som enligt Europeiska centralbanksystemet skall föras över monetära finansinstitut, annan finansverksamhet och betalningsbalansen i euroområdet, dels motsvarande nationella statistik. Statistiken publiceras i månadsöversikten Finansmarknaden och i separata statistikmeddelanden. Publikationerna innehåller mångsidig statistik över de finländska monetära institutens räntor, inlåning och utlåning samt statistik över värdepappersmarknaden, betalningsbalansen, utlandsställningen och nationalräkenskaperna. Banken publicerar dessutom statistik över euroområdets penningpolitiska instrument, växelkurser och ekonomin i euroområdet och Finland. Statistiken läggs också ut på bankens webbplats www.suomenpankki.fi.

Informationsverksamhet

Myntmuseet, som öppnades i augusti 2003, presenterar penningekonomins historia och nutid.

Foto: Rauno Traskelin

Finlands Bank informerar allmänheten i Finland om både bankens egen verksamhet och Eurosystemets beslut. Bankens information inriktas också på att göra Eurosystemets politik begripligare och kommunikationen öppnare.

Banken redovisar sin syn på aktuella ekonomiska frågor i olika artiklar i kvartalstidskrifterna Euro & talous och Bank of Finland Bulletin. Övriga viktiga publikationer är årsberättelsen, stabilitetsrapporten om läget i det finansiella

systemet och olika forskningsrapporter.

Finlands Banks myntmuseum presenterar penningekonomins historia och nutid och Finlands Banks roll som en del av Europeiska centralbanks-systemet. Museet visar också finländsk sedelkonst och ordnar tillfälliga utställningar.

Mer information om Finlands Banks verksamhet, publikationer och statistik finns på bankens webbplats www.suomenpankki.fi eller www.bof.fi.

Internationell samverkan

Finlands Bank medverkar i många internationella organisationer inriktade på ekonomisk och finansiell utveckling. Europeiska centralbanken är en viktig aktör på de internationella finansmarknaderna. Som medlem av Eurosystemet har Finlands Bank mångsidigare kopplingar än förut till det internationella samarbetet. Frågor som gäller ECBS internationella relationer behandlas i ECB-rådet och ECBS kommitté för internationella förbindelser.

Finlands Bank har också en representant i Ekonomiska och finansiella kommittén, som är en av de viktigaste kommittéerna under EU-rådet. Kommittén följer den ekonomiska utvecklingen i medlemsländerna och medverkar i förberedelserna av Ekofinrådets arbete.

Medlem i Internationella valutafonden (IMF) är Finland sedan 1948. Valutafonden har som mål att främja en sund ekonomisk utveckling och växelkursstabilitet i medlemsländerna. Fonden följer den ekonomiska utvecklingen i medlemsländerna och kan bevilja dessa kredit för att trygga deras betalningsberedskap mot utlandet. Finlands Bank ansvarar för kontakterna med IMF i samarbete med finansministeriet.

Relationerna med Världsbanken (World Bank), en systerorganisation till IMF, har finansministeriet hand om. Världsbanken inrättades 1944 som ett internationellt finansinstitut med den huvudsakliga uppgiften att stödja den ekonomiska och samhälleliga utvecklingen i

Foto: Jaakko Koskenoja

världens allra fattigaste länder genom långivning och ekonomisk-politisk rådgivning.

Internationella regleringsbanken (BIS) bildades 1930 för att främja samarbetet mellan olika länders centralbanker. Finlands Bank har varit delägare sedan starten. Regleringsbanken bevakar och analyserar bankverksamheten och valutamarknaderna. Banken är ett viktigt samarbetsorgan för centralbankerna framför allt när det gäller banktillsyn och stabilitetsfrågor.

Finland blev medlem i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) 1969. Alltsedan dess har Finlands Bank deltagit i organisationens arbete främst inom områdena ekonomisk politik, finansmarknad och avreglering av kapitalrörelserna.

Finlands Bank samarbetar med ett flertal internationella organisationer.

Historiska årtal

1809

Finland frigörs från Sverige. Frågan om en egen sedelbank för Finland diskuteras på lantdagen i Borgå.

1811

”Hans Kejslerliga Maj:ts Nådiga Reglemente för Wäxel-, Låne- och Depositions-Contoiret i Stor-Furstendömet Finland”, Finlands Banks grundstadga.

1812

Banken ger ut sina första sedlar, i kopek.

1819

Banken flyttar från Åbo till Helsingfors.

1840

De första avdelningskontoren inrättas.

1840–1842

”Myntrealisationen” genomförs: det svenska myntet, som då fortfarande är i omlopp, ersätts med finska och ryska rubel.

1843

Banken inleder handel med utländska växlar och börjar notera ”växelkurser”.

1857

Diskontoräntan höjs till 6 %: banken börjar bedriva räntepolitik.

1860

Finland får en egen myntenhet, mark.

1865

Myntreform: silvermyntet blir det enda lagliga betalningsmedlet. Marken knyts till silvret och tränger undan rubeln som betalningsmedel.

1868

Finlands Bank underordnas ständerna (senare riksdagen).

1875

Nytt reglemente: banken får till uppgift att ”upprätthålla stadga och säkerhet i Finlands penningväsen”. Statskontoret inrättas och dess uppgifter avskiljs från Finlands Banks.

1877–1878

Marken knyts till guldet.

1883

Huvudkontoret vid Snellmansplatsen står färdigt.

1886

Banken får ensamrätt att ge ut sedlar. De första sedlarna från det egna tryckeriet börjar planeras och ges ut tre år senare.

1890-talet

Diskonteringen av bankernas kundväxlar ökar och blir en del av Finlands Banks centralbankspolitik.

1906

Finlands Bank inleder clearing av betalningar mellan bankerna.

1915

Finlands Bank inställer sin inlösen av sedlar mot guld.

1919

”Finlands Bank står under riksdagens garanti och vård samt under inseende av fullmäktige, som riksdagen utser” (73 § regeringsformen).

1925

Nytt reglemente (fr.o.m. 1993 lagen om Finlands Bank) som fastställer förvaltningsorgan, uppgifter och grundläggande bestämmelser för verksamheten och som efter ett antal revisioner gäller ända till 1998 respektive 1999 då nya lagar träder i kraft.

1926

Finland återinför guldmyntfot.

1931

Finland slopar guldmyntfoten i praktiken. På initiativ av Finlands Bank ingår de övriga bankerna ett avtal om depositionsräntor, vilket leder till praxis som sedan tillämpas under flera decennier.

1939–1944

Under kriget skapas ett omfattande regleringssystem som begränsar kapitalrörelserna och låneräntorna.

1945–1946

Sedlarna klipps vid årsskiftet.

1948

Finland blir medlem i Internationella valutafonden (IMF) och i Världsbanken (IBRD). Markens parivärde i guld och dollar fastställs (officiellt 1951).

1950

För bankernas centralbankskrediter införs kvoter och tilläggsräntor.

1957–1958

Marken blir åter konvertibel valuta då utrikeshandeln avregleras.

1960

Reglering av medelräntan på bankkrediter införs.

1963

Myntreform: 1 ny mark = 100 gamla mark. Ny myntlag träder i kraft.

1969

Finland blir medlem i OECD och förbinder sig att följa stadgorna för liberalisering av kapitalrörelser och löpan- de osynliga transaktioner.

1971

Markens fasta värde i guld överges i praktiken som grund för växelkurserna och ett valutakorgbaserat index införs som mått på markens externa värde.

1975

Finlands Banks dagslåne- marknad öppnas.

1977

Myntlagen ändras: ett utrikeshandelsvägt valuta- index införs officiellt som mått på markens externa värde. Finlands Banks direktions skall se till att indextalet håller sig inom gränserna för det variations- intervall som fastställts i lag.

1979

Finlands Bank börjar ta emot kassareservdepositioner av bankerna enligt avtal med dem.

1980

Finlands Bank drar sig tillbaka från terminsmarknaden och bankerna får rätt att täcka sina terminskontrakt på finansmarknaden.

1983

Ränteregleringen liberali- seras och bankernas kvoter för centralbankskredit slo- pas.

1986

Valutalagstiftningen revi- deras. Finlands Bank börjar stegvis avreglera kapital- rörelserna till och från utlan- det. Regleringen av medel- räntan på bankkrediter slo- pas.

1987

Bankcertifikat införs som styrmedel på penningmark- naden; dagslånen till banker- na minskar samtidigt väsentligt i betydelse. Finlands Bank börjar beräkna och offentliggöra helibor- räntor utgående från marknaden för bank- certifikat.

1991

Den återstående valuta- regleringen avskaffas, och clearingkontot mellan Finland och Sovjetunionen avslutas. Myntlagen ändras: markens externa värde fast- ställs i relation till Euro- peiska gemenskapernas valutaenhet ecu.

1992

Marken börjar flyta fritt mot andra valutor.

1993

Ny myntlag: kassareserv- systemet ersätts av ett minimireservsystem. Finans- inspektionen inleder sin verksamhet vid Finlands Bank.

1995

Finland blir medlem av Euro- peiska unionen.

1996

Finland går med i det euro- peiska växelkurssamarbetet ERM.

1998

Riksdagen godkänner Finlands medlemskap i euro- området. Europeiska rådet fattar beslut om deltagar- länderna i euroområdet, bland dem Finland. ECB och ECBS upprättas 1.6.1998, och Finlands Bank blir medlem av ECBS.

1.1.1999

Euroområdet uppstår. Euron blir den officiella valutan i euroområdet och den finska marken en underuppdelning av euron. Beslutanderätten i penningpolitiska frågor övergår till ECB-rådet. Finlands Bank slutar beräkna och publicera referensräntor.

1.1.2002

Eurosedlar och euromynt sätts i omlopp i Finland och de elva andra euroländerna.

1.5.2004

EU får tio nya medlems- länder: Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ungern, Tjeckien, Slovakien, Slovenien, Malta och Cypern.

Ordlista

Centralbank

Centralbanken är den myndighet som bedriver penningpolitik och bland annat reglerar penningmängden i ekonomin, marknadsräntorna eller växelkurserna. Ställningen och uppgifterna för centralbankerna är mycket olika i olika länder.

Deflation

Allmänt prisfall, motsats till inflation.

Ekofin

EU:s ministerråd i den sammansättning som fattar beslut i ekonomiska och finansiella frågor. I Ekofinmötena deltar EU-ländernas finans- eller ekonomiministrar. Eurogruppen är en informell del av Ekofin och består av euroländernas finansministrar. Eurogruppen diskuterar enbart frågor som gäller euroområdet men fattar inga beslut.

EMU

Målet för Ekonomiska och monetära unionen (EMU) är att främja det ekonomiska samarbetet mellan EU-länderna och den ekonomiska utvecklingen i dessa länder. EMU, som har genomförts i tre etapper, gick in i sin tredje och sista etapp den 1 januari 1999. Etapp ett (1990–1993) och etapp två (1994–1998) syftade till ekonomisk konvergens mellan EU-länderna, och i etapp tre infördes den gemensamma valutan, euron, i de länder som anslöt sig till euroområdet.

Euro (€, e)

Euron är euroområdets gemensamma valuta sedan starten av etapp tre av EMU den 1 januari 1999. Till en början användes euron endast som bokföringsvaluta. Sedlar och mynt i euro ersatte finska mark och övriga euroländers nationella valutor den 1 januari 2002.

Euroområdet

Euroområdet omfattar de EU-länder som har infört euron. Vid slutet av 2003 bestod euroområdet av Belgien, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Tyskland och Österrike.

Europeiska centralbanken (ECB)

ECB är administrativt centrum för ECBS och Eurosystemet. ECB upprättades den 1 juni 1998 och ägs av de nationella centralbankerna i EU-länderna. ECB har sitt säte i Frankfurt i Tyskland och hade vid slutet av 2003 ca 1 200 anställda.

Europeiska centralbankssystemet (ECBS)

ECBS upprättades den 1 juni 1998. ECBS består av ECB och EU-ländernas centralbanker, men i den gemensamma penningpolitiken deltar bara de centralbanker som hör till

Eurosystemet. Centralbankerna utanför Eurosystemet deltar i ECBS-samarbetet endast i begränsad omfattning.

Europeiska rådet

Europeiska rådet är namnet på det toppmöte som hålls mellan EU-ländernas stats- och/eller regeringschefer. Rådet har bland annat som uppgift att fastställa allmänna politiska riktlinjer och besluta i frågor som olika EU-organ inte har lyckats lösa.

Eurosystemet

Eurosystemet består av Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna i euroområdet. Sedan början av 1999 utövar Eurosystemet den gemensamma penningpolitiken i euroområdet.

Inflation

Försämring av det reala penningvärdet, dvs. höjning av den allmänna prisnivån.

Likviditet

Betalningsberedskap.

Penningpolitik

Med penningpolitik avses alla de åtgärder som myndigheterna vidtar för att påverka det monetära systemets struktur och funktion. Penningpolitiken syftar till att uppnå allmänna ekonomisk-politiska mål. För det praktiska genomförandet av penningpolitiken svarar centralbankerna genom att reglera penningmängden i ekonomin, marknadsräntorna eller växelkurserna.

Realränta

Nominell ränta minus inflation. Vid hög inflation är realräntan avsevärt lägre än den nominella räntan och vid deflation åter högre än den nominella räntan.

Styrränta

Räntor som bestämmer inriktningen på penningpolitiken och styr likviditeten på marknaden och marknadsräntornas utveckling. Styrräntor i Eurosystemet är räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna, räntan på utlåningsfaciliteten och räntan på inlåningsfaciliteten.

Target

Target (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) är ett betalningssystem som täcker hela EU och som sammankopplar EU-ländernas nationella realtidssystem för bruttoavveckling av betalningar.

Finlands Bank

Snellmansplatsen
PB 160

00101 HELSINGFORS

Telefon 09-1831

Fax 09-174 872

www.suomenpankki.fi eller www.bof.fi

E-post fornamn.efternamn@bof.fi

Kundkassan öppen må–fr kl. 9.30–12.00 och 12.40–15.30

Information

Telefon 09-183 2628, 09-183 2651, 09-183 2626

Fax 09-658 424

E-post info@bof.fi

Statistiktjänst

Telefon 09-183 2090

Fax 09-183 2556

E-post statistics@bof.fi

Publikationsbeställningar, telefonsvarare

Telefon 09-183 2566

Fax 09-174 872

E-post publications@bof.fi

Myntmuseum

Snellmangatan 2

Telefon 09-183 2981, 09-183 2651

Öppet ti–fr kl. 12–19, lö–sö kl. 11–16

www.rahamuseo.fi

E-post rahamuseo@bof.fi

Redaktör: Hanna Saira

Foto: Jussi Aalto, Johan Ahlroth, Jaakko Koskentola, Peter Mickelsson, Hanna Saira och Rauno Träskelin

Grafisk formgivning: Jocce Jönsson

Sättning och ombrytning: Textop Oy

Tryck: Speedmaster Oy, 4/2004

